

Rottehandlingsplan

2025-2027

VALLENSBÆK
KOMMUNE

Rottehandlingsplan 2025-2027

© Vallensbæk Kommune 2025

Indholdet i rapporten må gengives med tydelig kildeangivelse.

Udarbejdet af: Center for Teknik og Byudvikling, Vallensbæk Kommune

Layout og produktion: Vallensbæk Kommune

Fotos: Vallensbæk Kommune, Wolfgang Vogt

Indholdsfortegnelse

1. Rottehandlingsplan	4
Baggrund	4
2. Status	6
Gentagne anmeldelser	6
Giftanvendelse	6
Overordnede mål for rottebekæmpelsen i Vallensbæk Kommune	8
Organisering	9
Ressourcer	9
4. Indsatsområder	10
1. Kemisk bekæmpelse	10
2. Styrket dialog med borgere og virksomheder	10
3. Styrket forebyggende indsats i udvikling af nye lokalplaner	11
5. Tilsynspligtige ejendomme	12
6. Bekæmpelse af rotter i kloakkerne	13
Kommunale ejendomme	13
Private ejendomme	13
7. Tilsyn med privat rottebekæmpelse	14
Private sikringsordninger	14
Fødevarevirksomheder	14
8. Ikrafttrædelse og revision	15
Lovgrundlag	15

1. Rottehandlingsplan

Rotter udgør en løbende og reel risiko for både folkesundheden, infrastrukturen og miljøet i Vallensbæk Kommune. Deres tilstedeværelse i kloaksystemer, bygninger og affaldsområder gør dem til en vedvarende udfordring, der kræver en systematisk og effektiv indsats.

For at sikre en sammenhængende og effektiv indsats for rottebekæmpelse har Vallensbæk Kommune udarbejdet denne 3-årige handlingsplan, der fastlægger rammerne for forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Planen beskriver de strategiske og operative tiltag, som kommunen iværksætter i samarbejde med eksterne partnere for at reducere rottebestanden og minimere risikoen forbundet med rotteforekomster.

Handleplanen skal fungere som et redskab for både myndighed, borgere og virksomheder i arbejdet med at minimere rotteproblemer og skabe et sundere miljø i Vallensbæk Kommune.

Baggrund

Rotter er blandt de mest problematiske skadedyr i både by- og landområder. De udgør en reel risiko for menneskers sundhed, bygninger og fødevareforsyning.

Biologi og habitat

Rotter kan formere sig med alarmerende hastighed. En enkelt hunrotte kan få mellem fire og syv kuld unger om året, hvor hvert kuld kan bestå af op til tolv unger. Dette betyder, at en rottebestand kan vokse eksplosivt, hvis de har uhindret adgang til mad og vand. Derfor trives de i kloakker, kældre, skraldespande og andre steder, hvor de kan finde både skjul og føde.

Bygningsskader

Rotter kan forårsage materielle skader. Deres tænder vokser hele livet, hvilket betyder, at de konstant må gnave for at holde tænderne nede. Dette resulterer i ødelæggelse af møbler, døre og rør, ligesom de kan gnave sig gennem elektriske kabler og forårsage kortslutninger eller i værste fald brande. Deres konstante aktivitet kan også føre til strukturelle skader på bygninger, særligt hvis de gnaver i bærende bygningsmaterialer eller underminerer fundamenter.

Særlige risici

En af de største farer ved rotter er deres evne til at sprede sygdomme. De kan overføre alvorlige infektioner som leptospirose, også kendt som Weils sygdom, der kan føre til nyre- og leverskader. De kan også sprede salmonellabakterier, som forårsager madforgiftning, samt hantavirus, der kan påvirke både lunger og nyrer. Historisk set har rotter også været smittebærer for dødelige sygdomme som byldepest og tularæmi. Derudover kan rotter forurene fødevarer og vandforsyninger med deres urin, ekskrementer og pels, hvilket øger risikoen for sygdomsspredning.

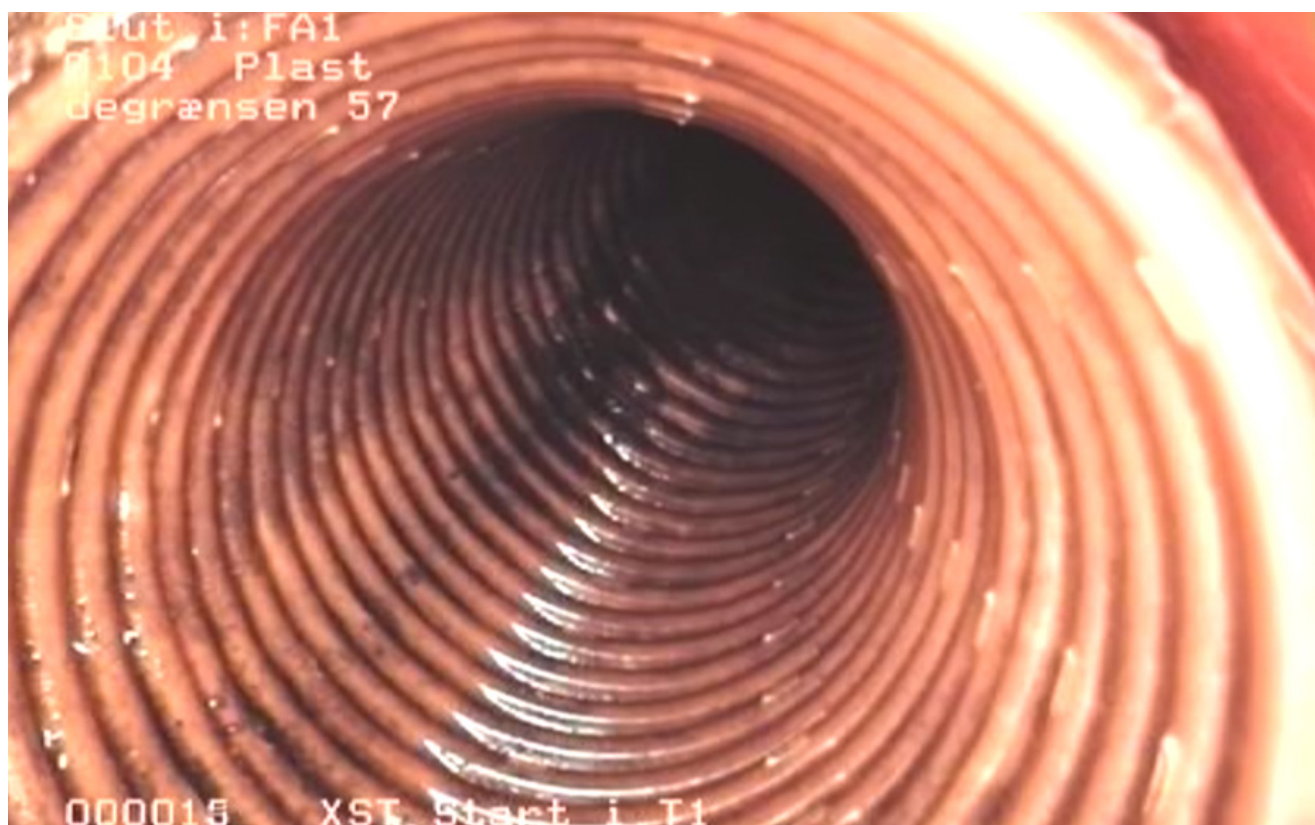

Klimaændringer

Med tiltagende milde vintre og tørre somre har rotterne optimale vilkår for overlevelse, fordi klimaændringer skaber gunstige betingelser for deres formering og spredning. Mildere vintre betyder, at færre rotter dør af kulde, og at de kan fortsætte deres reproduktion uden lange perioder med fødemangel.

Samtidig bidrager tørre somre til at ændre rotternes adfærd og levevis. I tørkeperioder kan naturlige vandkilder udtørre, hvilket får rotterne til at opsøge alternative vandkilder i byområder, landbrug og boliger. Dette kan føre til øget kontakt mellem mennesker og rotter samt en højere risiko for forurening af fødevarer og vandforsyning.

Den kombinerede effekt af mildere vintre og tørre somre gør, at rotterne får en længere og mere effektiv ynglesæson, færre naturlige begrænsninger i deres udbredelse og større adgang til menneskeskabte ressourcer. Dette betyder, at rottebestande kan vokse hurtigere, og at bekæmpelsen af rotter bliver en større udfordring, især i tætbefolkede områder, hvor de har nemmere ved at finde føde og skjul.

2. Status

Den forudgående rottehandlingsplan for perioden 2022-2024 fastsatte to målelige succes-kriterier, der skulle anvendes som indikatorer for effektiviteten af handlingsplanens tiltag. De to succeskriterier var sænkelse af både antallet af gentagne rotteanmeldelser på samme ejendom og anvendelsen af gift som bekæmpelsesmiddel.

Gentagne anmeldelser

Som det fremgår af Figur 1, tegner der sig et overvejende positivt billede af forholdet imellem det totale antal rotteanmeldelser og antallet af gentagne rotteanmeldelser på samme ejendom.

I løbet af den seneste planperiode er antallet af gentagne rotteanmeldelser på samme ejendom faldet fra at udgøre 24,1% til 18,6% af det totale antal adresser med rotteanmeldelser. Det samlede antal adresser med rotteanmeldelser er også faldet stødt med 2,3% over samme periode.

Hvis faldet i gentagne anmeldelser kun skyldtes et generelt fald i anmeldelser, ville man forvente, at andelen af gentagne anmeldelser forblev nogenlunde konstant. Det kan derfor ikke udledes at det lavere antal gentagne anmeldelser skyldes, at der generelt er færre rotteanmeldelser i kommunen. Det tyder derimod på, at der er sket en reel forbedring i rottebekæmpelsen eller forebyggelsen, snarere end at faldet blot skyldes en generel nedgang i rotteforekomsten eller mængden af anmeldelser.

Giftanvendelse

Som det fremgår af Figur 2, ses der ikke en tilsvarende tydeligt positiv udvikling i relation til nedbringelsen af giftanvendelse over anvendelsen af fælder i rottebekæmpelsen.

Anvendelsen af henholdsvis fælder og gift som bekæmpelsesmiddel er situationsbestemt, og baseret på rottebekæmperens faglige vurdering i en given kontekst. Brugen af gift er underlagt krav om at det kun må anvendes, når tilstedeværelsen af rotter er konstateret, og at giften skal hjemtages når tilstedeværelsen vurderes tilvejebragt.

På baggrund af dette, vil overvågning af henholdsvis udlagte og hjemtagne mængder rottegift sandsynligvis fungere bedre som et måleligt succeskriterie, end at alternative bekæmpelsesmetoder anvendes oftere end rottegift.

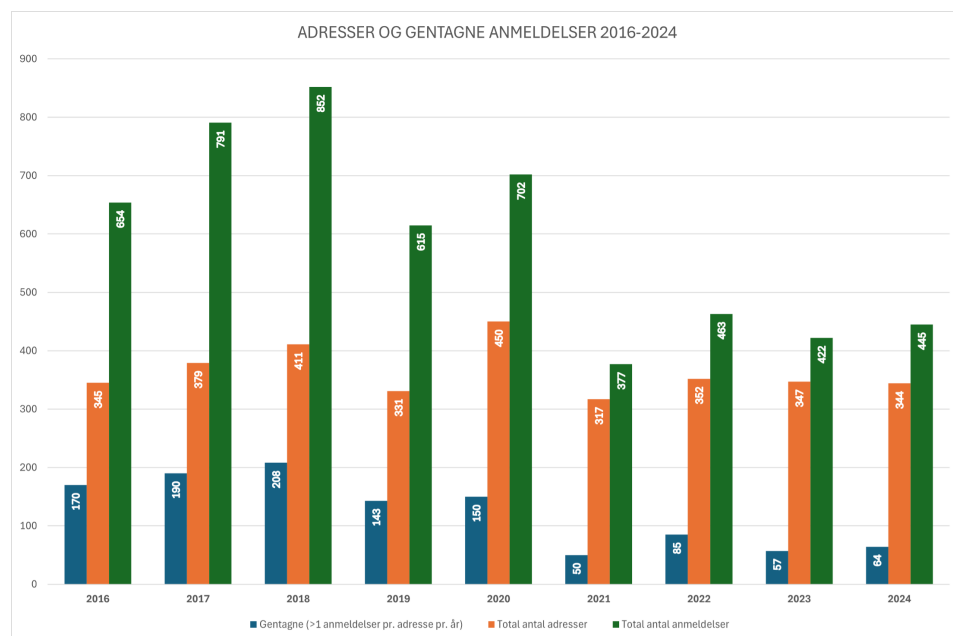
I løbet af den seneste planperiode (2022-2024) har Miljøstyrelsen vedtaget en skærpelse af reglerne for brugen af antikoagulerende rottegift, bl.a. med henblik på at begrænse resistensudvikling og utilsigtet spredning af gift i naturen (sekundære forgiftninger).

Kravet betyder, at autoriserede rottebekæmpere siden 1. juli 2024 har skulle registrere både udlagte og hjemtagne mængder af rottegift i Danmarks Miljøportal. Indberetningen er således påbegyndt, men der er endnu ikke etableret et fast datagrundlag til at vurdere om anvendelsen af gift i rottebekæmpelsen er over- eller underdreven.

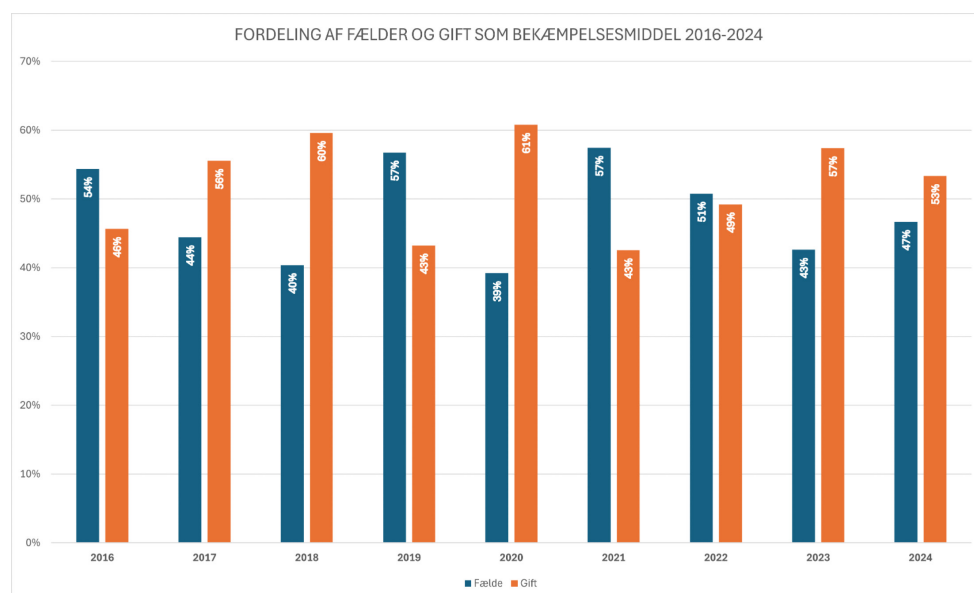
Formålet er ikke at anvendelsen af rottegift skal udfases helt, men at det bruges målrettet og ansvarligt i de situationer, hvor det vurderes som den mest effektive bekæmpelsesmetode.

De skærpede registreringskrav forventes at kunne bidrage til en mere præcis kortlægning af rottebestande og – igennem giftforbruget – bestandenes udvikling over tid, hvilket kan danne grundlag for en mere strategisk og bæredygtig tilgang i rottebekæmpelsen.

Figur 1. Søjlediagram for perioden 2016 til 2024, der viser det samlede antal rotteanmeldelser pr. år (grøn), antallet af adresser pr. år med mindst én rotteanmeldelse (orange), og antallet af adresser pr. år, hvortil der knytter sig mere end én rotteanmeldelse (blå).
Data: Driftweb 2025.

Figur 2. Søjlediagram for perioden 2016 til 2024, der viser den procentvis fordeling af antallet af anvendelser af gift (orange) og fælder (blå) i rottebekæmpelsen.
Data: Danmarks Miljøportal 2025.

3. Strategi for forebyggelse og rottebekæmpelse

Vallensbæk Kommune arbejder ud fra en helhedsorienteret tilgang til rottebekæmpelse, hvor forebyggelse, overvågning og hurtig indsats prioriteres. Kommunen samarbejder med erfarne eksterne aktører og sikrer, at ressourcerne anvendes effektivt, gennem et fokus på stærkt lokalkendskab og en høj faglighed hos rottebekæmpere. Dertil prioriteres en hurtig responstid på anmeldelser, så rotteproblemer håndteres, før de kan nå at udvikle sig.

Overordnede mål for rottebekæmpelsen i Vallensbæk Kommune

Vallensbæk Kommune har som overordnet mål at reducere rottebestanden til et minimum, hvor den ikke udgør en sundhedsrisiko eller forårsager materielle skader. Denne målsætning opnås gennem en kombination af følgende:

Proaktive indsatser

Effektiv forebyggelse og overvågning, herunder:

- Løbende og skemalagte renoveringer af HOFORs kloakledninger.
- Opsætning af rottespærre på kloakledninger, der fører ind til kommunale skoler, plejehjem og daginstitutioner.
- Begrænsning af adgang til føde og skjulesteder ved at stille krav til affaldshåndtering samt indretning og renholdelse af standpladser for affaldsbeholdere.
- Vejledning til borgere og virksomheder om deres ansvar i forhold til rottesikring og forebyggelse af rotteforekomster.
- Årlig udpegning af tilsynspligtige ejendomme.

Reaktive indsatser

Hurtig og kompetent respons på rotteanmeldelser, herunder:

- Besøg indenfor 1 døgn ved anmeldelse af rotteforekomst indendørs
- Besøg indenfor 4 døgn ved anmeldelse af rotteforekomst udendørs.

Måltrettet og miljøbevidst bekæmpelse, herunder:

- Prioriteret brug af fælder frem for gift, hvor det er muligt, for at reducere risikoen for resistensudvikling og sekundære forgiftninger.
- Anvendelse af rottegift kun, når andre metoder vurderes utilstrækkelige, og da i overensstemmelse med gældende lovgivning for at minimere miljøpåvirkningen.
- Overvågning af giftforbrug, hvor mængderne af udlagt og hjemtaget gift registreres i Danmarks Miljøportal for at sikre sporbarhed og evaluere effekten af bekæmpelsen.
- Bekæmpelsesmetoder tilpasset efter lokalitetens karakter, graden af rotteforekomst og eventuelle miljømæssige hensyn.

Organisering

Kommunen har udliciteret den operative del af den kommunale rottebekæmpelse til Kiltin A/S, som er ansvarlig for den praktiske skadedyrsbekæmpelse, forebyggende indsatser og opfølgning på anmeldelser.

Både kommunen og Kiltin A/S anvender Driftweb – en IT-plattform der er udviklet til registrering, overvågning og koordinering af anmeldelser og den faktiske rottebekæmpelse. Når borgerne anmelder rotteforekomster til kommunen, fodres oplysningerne direkte ind i det samme system. Anvendelsen af Driftweb er derfor med til at sikre en datadrevet og koordineret tilgang til rottebekæmpelsen.

Kommunens ansvar

Kommunen bærer det overordnede myndighedsansvar for rottebekæmpelsen i Vallensbæk, herunder at føre tilsyn med eksterne aktører og private sikringsordninger. Dette indebærer blandt andet at sikre, at Kiltin A/S lever op til kontraktuelle krav, at Driftweb fungerer hensigtsmæssigt, og at borgerne mindst 2 gange om året bliver direkte informeret om deres ansvar i forbindelse med forebyggelsen af rotter.

Kiltin A/S' ansvar

Kiltin A/S varetager de operative rottebekæmpelsesaktiviteter i Vallensbæk Kommune. Dette omfatter akutte bekæmpelsesindsatser, systematiske tilsyn med tilsynspligtige ejendomme og problemområder, installation og vedligeholdelse af rottespærre samt vejledning af borgere og virksomheder om forebyggelse af rotter.

Ressourcer

Den kommunale skadedyrsbekæmpelse er underlagt "hvile i sig selv"-princippet. Dette princip indebærer, at indtægter og udgifter skal balancere over en årrække, så der ikke opkræves mere fra borgerne, end hvad der er nødvendigt for at dække omkostningerne ved skadedyrsbekæmpelsen.

Omkostningerne for den målrettede rottebekæmpelse i Vallensbæk Kommune andrager årligt ca. 250.000 kroner. Disse omkostninger dækker kontrakten med Kiltin A/S, driftsomkostningerne til Driftweb, samt kommunens egne udgifter til administrations- og tilsynsopgaver.

Samarbejde med forsyningen

Omkostninger til forebyggelse og rottesikring af de offentlige kloakker i Vallensbæk Kommune afholdes af HOFOR.

4. Indsatsområder

1. Kemisk bekæmpelse

De kemiske midler til rottebekæmpelse – antikoagulerende rottegift – har en række bivirkninger, i form af risiko for resistensudvikling, potentiel forurening af miljøet, samt sekundære forgiftninger af andre dyr. Miljøstyrelsen har fastsat, at antikoagulanter med det svageste aktivstof skal anvendes først, når der ikke er konstateret resistens. Dette mindsker risikoen for etablering af bestande af rotter, som er resistente over de stærkere aktivstoffer.

Det samlede forbrug af kemiske bekæmpelsesmidler i Vallensbæk Kommune har i den seneste planperiode været stabilt aftagende. Forbruget er fra 2022 til 2024 faldet med omtrent 68%.

Tiltag

- Rottebekæmpelse skal overvejende indledes med fælder uden gift, så det faktiske forbrug af kemiske midler i den kommunale rottebekæmpelse holdes på lavt niveau.
- Forbruget af kemiske midler i Vallensbæk Kommune finder primært sted i form af det svageste aktive stof, mens øvrige aktivstoffer kun anvendes i et begrænset omfang.

Succeskriterie

- Forbruget af kemiske midler i den kommunale rottebekæmpelse fastholdes på et lavt niveau, defineret som gennemsnittet af den forudgående planperiodes forbrug pr. anmeldelse med bekæmpelse. For planperioden 2022-2024 udgjorde dette 0,2 kg pr. anmeldelse.

2. Styrket dialog med borgere og virksomheder

Kommunen er som udgangspunkt forpligtet til, to gange årligt, at sikre fornøden orientering til borgere om at rotter skal anmeldes til kommunen. Som led i en forebyggende og omkostningseffektiv indsats udvides orienteringen til to årlige informationskampagner, der klæder borgere og virksomheder på til at bidrage aktivt til rotteforebyggelse via anmeldelse, samt korrekt affaldshåndtering og bygnings-vedligeholdelse.

Tiltag

- Kampagnen omfatter målrettet informationsmateriale, herunder opslag på sociale medier, lokale presseomtaler og opsøgende indsats i særligt udsatte områder.
- Kampagnens primære fokus er på at minimere rotters adgang til føde og skjulesteder, igennem korrekt opbevaring af affald, sikring af bygningers fundamenter og tjek af afløbsforhold.

Succeskriterie

- Kampagnen betragtes som en succes, når de planlagte tiltag er gennemført som forudsat. Det omfatter udarbejdelse og distribution af informationsmateriale samt gennemførelse af opsøgende indsats i de udpegede områder. Succesen måles på, om aktiviteterne er udført inden for planperioden 2025-2027.

3. Styrket forebyggende indsats i udvikling af nye lokalplaner

Udarbejdelse af nye lokalplaner giver mulighed for at integrere konkrete tiltag, der understøtter forebyggelse af rotteproblemer. Ved at stille krav til affaldshåndtering, adgangsforhold og bygningsudformning kan risikoen for rotteforekomst minimeres allerede i planlægningsfasen.

Tiltag

- Ved udarbejdelse af nye lokalplaner indarbejdes krav og anbefalinger, der understøtter rotteforebyggelse, som f.eks. bestemmelser om indretning af standpladser til affaldsbeholdere, tilgængelighed for rottebekæmpelse, tæthed af bygningers fundamenter, og adgangsforhold til kloaksystemer.

Succeskriterie

- Succeskriteriet er, at relevante forebyggende hensyn indgår som tekst eller bestemmelser i nye lokalplaner, og at samarbejde med rottebekæmpelsesfaglige enheder sker i planprocessen.

5. Tilsynspligtige ejendomme

Tilsynspligtige ejendomme omfatter erhvervsejendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker.

Alle tilsynspligtige ejendomme skal inspiceres mindst én gang årligt i perioden oktober til februar. Dette sikrer, at ejendomme med potentielle kilder til særligt problematiske rotteforekomster kan identificeres og behandles systematisk.

6. Bekæmpelse af rotter i kloakkerne

Kommunale ejendomme

Kommunen er ikke forpligtet til at bekæmpe rotter i kloakkerne. Det sker kun undtagelsesvist og oftest i forbindelse med kommunens forpligtigelse til at etablere rottespærre i kommunale institutioners stikledninger, jf. bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Forpligtigelsen indebærer en screening af institutionens kloaksystem for rotter. Hvis der findes rotter opstrøms fra rottespærren, skal bestanden bekæmpes, indtil rotterne ikke længere kan leve i institutionens kloaksystem, og rottespærren igen kan fungere efter hensigten.

Private ejendomme

Beskadigede kloakrør kan udgøre en vigtig adgangsvej for rotter, og det er derfor vigtigt at identificere og udbedre defekter hurtigt.

Kiltin A/S kan, hvis nødvendigt, foretage inspektioner af private kloaksystemer i kommunen, med fokus på identificering og udbedring af skader. Kiltin A/S stiller deres faglighed og erfaring til rådighed i vejledning af både entreprenører og grundejere i forbindelse med reparationsarbejder.

Kommunen er bemyndiget til at udstede påbud om udbedring af kloakskader. I løbet af den seneste planperiode (2022-2024) har dette dog ikke vist sig nødvendigt.

7. Tilsyn med privat rottebekæmpelse

Private sikringsordninger

Virksomheder (og private grundejere) har ret til at indgå aftaler med private rottebekæmpelsesfirmaer. Der stilles dog krav om at de private bekæmpelsesfirmaer skal have en gyldig R1-autorisation, og de er forpligtet til at anmelde sikringsordninger til kommunen via Danmarks Miljøportal. Kommunen fører tilsyn med de private sikringsordninger for at sikre, at bekæmpelsen udføres korrekt og i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Fødevarer virksomheder

Fødevarestyrelsen foretager regelmæssige tilsyn ved restauranter, supermarkeder og lignende fødevarer virksomheder for at sikre, at hygiejneforholdene er i orden, og at der ikke optræder rotteproblemer.

Hvis der anmeldes rotteforekomst på en fødevarer virksomheder, er både kommunen og den pågældende virksomhed forpligtet til at underrette Fødevarestyrelsen herom.

8. Ikrafttrædelse og revision

Indeværende handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter træder i kraft med Kommunalbestyrelsens godkendelse den 21. maj 2025.

Handleplanen revideres hvert tredje år for at sikre, at den fortsat er effektiv og tilpasset gældende lovgivning og lokale behov.

Lovgrundlag

Den overordnede ramme for rottebekæmpelsen i Danmark er fastlagt i Rottebekendtgørelsen, der forpligter kommunerne til at udarbejde en handlingsplan for rottebekæmpelse. Handlingsplanen skal være offentligt tilgængelig og revideres hvert tredje år. Planen skal være tilgængelig for offentligheden og indeholde overordnede mål, en beskrivelse af tildelte ressourcer, målbare succeskriterier, samt en strategi for forebyggelse og bekæmpelse af rotter, herunder indsatsen i kloaksystemet.

- LBK nr. 1093 af 11.10.2024: Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse
- BEK nr. 1170 af 08.09.2023: Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.
- BEK nr. 844 af 23.6.2017: Bekendtgørelse om miljøregulering af visse aktiviteter.
- LBK nr. 1597 af 8.7.2021: Bekendtgørelse af lov om dyrevelfærd.
- Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (2019)

VALLENSBÆK
KOMMUNE

Vallensbæk Stationstov 100 • 2665 Vallensbæk Strand
Tlf: 4797 4000 • kommune@vallensbaek.dk
www.vallensbaek.dk